

ULKOMAANKAUPPA

Vienti toipuu hitaasti

Viime vuonna vienti supistui loppuvuodesta, ja vuositasolla viennin volyymi oli 1,7 prosenttia pienempi vuonna 2023 verrattuna edellisvuoteen 2022. Supistuminen perustui palvelujen vientiin: viime vuonna tavaravienti kasvoi hivenen (0,4 prosenttia), mutta palveluviennin volyymi oli 7,4 prosenttia toissavuotista pienempi.

Myös tavaratuonti väheni viime vuonna jyrkästi (10,8 prosenttia), mikä sai koko tuonnin supistumaan 7,1 prosenttia. Yksi mahdollinen selitys tälle on varastojen muutoksen kehitys.

Tavaratuonti kasvoi heikenneestä suhdannetilanteesta huolimatta 5,2 prosenttia vuonna 2022, ja varaston muutos oli 6,9 miljardia euroa eli noin 2,6 prosenttia bruttokansantuotteesta. Tämä on bruttokansantuotteeseen suhteutetun varaston muutoksen suurin arvo sitten vuoden 1980. Luonteva selitys varaston muutoksen poikkeukselliselle arvolle on, että yllättäen heikenneessä suhdannetilanteessa osa tuontitavaroista on jäänyt myymättä ja käyttämättä. Toisaalta viime vuonna varaston muutos oli tuontikasvun tavoin negatiivinen (-2,0 miljardia euroa), mikä saattaa johtua siitä, että viime vuonna tavaratuontia on voitu korvata vuonna 2022 varastoiduilla tavaroilla.

VIENTI KÄÄNTYY KASVUUN ENSI VUONNA

Tällä hetkellä vientiteollisuuden luottamusindikaattorit näyttävät heikkoja lukemia, mutta samalla ne viittaavat siihen, että taantuman pohja olisi nyt saavutettu. Esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliiton julkaisema teollisuuden luottamusindikaattori sekä kolmen edellisen

- » Tänä vuonna vienti supistuu edelleen.
- » Vienti kääntyy maltilliseen kasvuun ensi vuonna.
- » Tuonti kasvaa vientiä hitaammin.

Kuva: KleeAlee, Pixabay.

kuukauden aikana saatujen ja kolmen seuraavan kuukauden kuluessa saataviksi ennakoitujen vientitilausten indikaattorit saavat edelleen vahvasti negatiivisia arvoja, mutta ne ovat kuitenkin kääntyneet kasvuun viime vuoden lopun pienimpiin arvoihinsa verrattuna.

Kuten esimerkiksi tuottavuuslautakunnan vuoden 2023 raportissa todetaan, Suomen tavanomaisimmilla indikaattoreilla arvioitu kustannuskilpailukyky on nyt lähellä pitkän tähtäimen keskiarvoaan. Suomen viennin kasvua rajoittaakin tällä hetkellä ensisijaisesti heikosta kansainvälisestä suhdannetilanteesta aiheutuva vientikysynnän puute.

Viennin kasvun ennustemme perustuu ensisijaisesti arvioomme Suomen tärkeimpien vientimaiden talouskasvusta. Nykyinen taantuma ulottuu myös Suomen tärkeimpiin vientimaihin, ja se saa Suomen viennin supistumaan myös tänä vuonna. Vuosina 2025–26 vienti kääntyy maltilliseen kasvuun. Ennustamme, että viennin volyyymi supistuu tänä vuonna 0,9 prosenttia mutta kasvaa 2,9 prosenttia ensi vuonna ja 2,6 prosenttia vuonna 2026. Myös tuonnin kasvu jää maltilliseksi. Vuosina 2024–26 tuontikasvu on ennusteessamme 0,2, 2,2 ja 2,1 prosenttia.

VIENTI- JA TUONTIHINTOJEN RAJUT MUUTOKSET TASAANTUVAT

Sekä vienti- että tuontihinnat kasvoivat erittäin voimakkaasti sen jälkeen, kun Venäjä oli aloittanut Ukrainan vastaisen hyökkäyssodan vuoden 2022 helmikuussa. Vuonna 2022 vientihinnat kasvoivat 18,6 prosenttia ja tuontihinnat 19,4 prosenttia. Kuten kuluttajahintojen kehitys osoittaa, hintojen nousu perustui aluksi ensisijaisesti energian hintoihin, mutta myöhemmin myös muiden tavaroiden ja palvelujen kallistumiseen. Viime vuonna ulkomaankaupan hinnat kääntyivät laskuun: vientihintojen lasku oli 4,8 ja tuontihintojen 3,3 prosenttia.

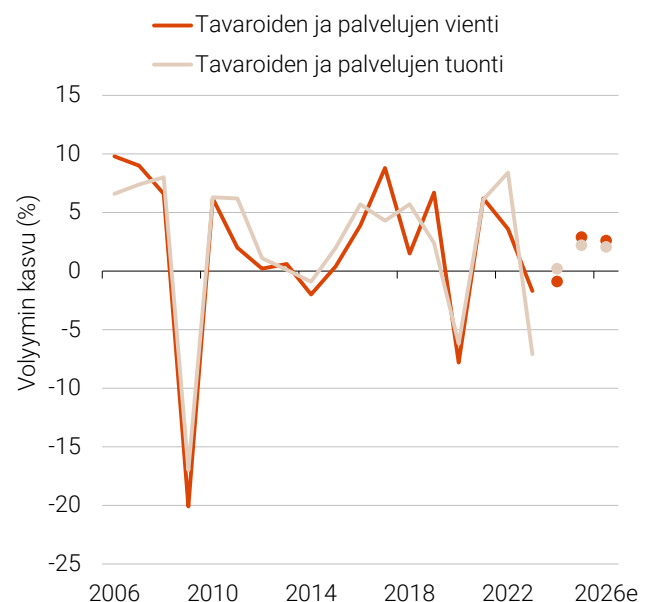
Ennusteessamme vienti- ja tuontihintojen nopeat vaihtelut tasaantuvat, koska tällä hetkellä ei ole perusteita olettaa ulkomaankaupan hintoihin muutoksia, jotka oleellisesti heikentäisivät tai parantaisivat vaihtosuhdetta. Viennin tuontia nopeampi kasvu pienentää vaihtotaseen alijäämää jonkin verran, mutta vaihtotase jää ennusteessamme silti huomattavan alijäämäiseksi (2,7 miljardia vuonna 2026).

ULKOMAANKAUPAN KESKEISIÄ ENNUSTELUKUJUA

	2023	2024e	2025e	2026e
Vienti (%)	-1,7	-0,9	2,9	2,6
Tuonti (%)	-7,1	0,2	2,2	2,1
Tavaroiden ja palveluiden tase (Mrd. €)	-1,2	-2,4	-1,7	-1,1
Vaihtotase (Mrd. €)	-4,0	-3,9	-3,3	-2,7

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

KUVIO 1. TAVAROIDEN JA PALVELUJEN ULKOMAANKAUPPA 2006–2026

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

LISÄTIETOJA

ILKKA KIEMA
tutkimusohjaaja

040 940 2287
ilkka.kiema@labore.fi

www.labore.fi

